

PEȘTERI DIN JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN CERCETĂRI ARHEOLOGICE (III)*

Prezenta lucrare abordează urmele de locuire din peșteri ce datează din eneolitic și perioada de tranziție spre epoca bronzului. Cercetările de teren au fost efectuate în V. Gîrliștei — P. Galaț 2236/4** (sat Gîrliște, com. Goruia, jud. Caraș-Severin) în august 1981, V. Deavoia — P. Mare 2160/1 (sat Feneș, com. Armeniș, jud. Caraș-Severin) aprilie—mai 1982, V. Pogănișului — P. Urișilor 2261/1 (sat Bărbosu, com. Ramna, jud. Caraș-Severin) octombrie 1982, V. Cernei — V. Dreștenic, P. 2144/65 și P. Oilor 2144/63 în mai și septembrie 1982.

Au fost verificate din punct de vedere arheologic P. nr. 1 (2243/12) și P. nr. 2 (2243/13) de deasupra tunelului de la vîrsarea Comarnicului în Caraș unde nu s-au găsit urme arheologice, totodată fiind terminată cercetarea arheologică în zona Feneș — V. Deavoia — V. Pietroasa Mare, V. Cernei în zona V. Dreștenic — V. Prisacinei și zona Șapte Izvoare Calde.

I Valea Gîrliștei

1. *P. Galaț* (Gaura lui Ecob) — 2236/4 (sat. Gîrliște, com. Goruia, jud. Caraș-Severin).

Peșteră (Pl. I) situată¹ pe versantul drept al V. Gîrliștei chiar la intrarea în chei în aval de P. cu Apă la cca. 50—70 m de aceasta din urmă, iar ca altitudine la jumătatea distanței dintre platou și vale, în fundul unui mic golfuleț format de două creste calcaroase, fiind greu de găsit și greu accesibilă.

Sala de la intrarea I (din amonte, accesibilă) este ușor descendentă. La suprafață au fost găsite numeroase fragmente ceramice Coțofeni, hallstattiene, dacice² și feudale. S-au efectuat două sondaje arheologice secțiunea I (3 × 1 × 0,5 m) și caseta I (2 × 1 × 0,5 m)³.

* Partea întâi a apărut în *StComC*, III, 1979, p. 229—261, iar partea a doua în *Banatica*, VI, 1981, p. 429—462, cu bibliografia respectivă.

** 2236/4 reprezintă codul speologic al peșterii.

¹ L. Botoșăneanu, St. Negrea, în lucrarea *Drumetind în Munții Banatului*, Edit. C.N.E.F.S., București, 1968, p. 90, 113, se indică eronat poziția peșterii, greșeală preluată și de M. Bleahu și colab. în *Peșteri din România*, Edit. Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 206, fig. 79, cu descrierile respective. Amintim aici că localnicii o denumesc P. Galaț și nu P. Galațului.

² Materialul hallstattian și dacic va constitui obiectul unui viitor studiu.

³ cf. Pl. I.

P. Galaț este importantă din punct de vedere arheologic prin bogăția și varietatea materialului găsit, dar din păcate podeaua ei este răvășită de mai multe gropi ale „căutătorilor de comori“ care au distrus în cea mai mare parte stratigrafia de aici.

A. Fragmentele ceramice găsite la suprafață aparțin culturii Tiszapolgar, celor trei faze ale culturii Coțofeni și culturii Kostolac (MC nr. inv. 11709, 11710, 11715, 11631, 11712, 11706, 11720).

I. Culturii Tiszapolgar îi aparține un fund de vas de culoare cenușie (Pl. VII/2) din pastă fină cu nisip și cu o tortiță neperforată.

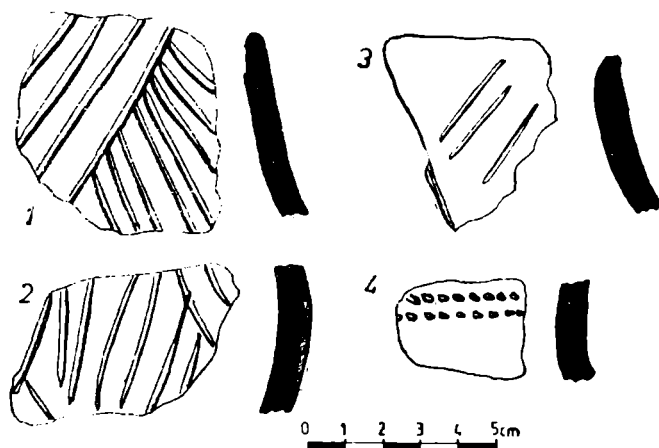
II. Fragmentele ceramice aparținând culturii Coțofeni — faza I au o culoare neagră, brun-cărămizie și brun-gălbuie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, arderea este bună, iar ca motive ornamentale întâlnim: linii incizate verticale paralele (Pl. IV/1—2); tortițe neperforate dar cu creștături făcute cu unghia (Pl. IV/3); linii incizate oblice și „bob de linte“ — Linsenkeramik (Pl. VII/3).

III. Fragmente ceramice ce aparțin culturii Coțofeni — faza II au o culoare neagră, brun-cărămizie, cărămizie și brun-gălbuie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele uneori ea este netezită, arderea este bună. Ca motive ornamentale întâlnim: linii incizate oblice, verticale paralele, în rețea „în brăduț“ și „în căpriori“ (Pl. II/1—3, Pl. V/1, 3, Pl. VII/1, 4, Pl. IX/1, Pl. X/3, 4, Pl. XV/1—3, Pl. XVI/1—3, Pl. XI/4, Pl. XVIII/1, Pl. XIX/2—4, Pl. XXII/3, Pl. XII/3, Pl. XIV/1); linii incizate și creștături (Pl. XV/4, Pl. XI/2, Pl. XVII/1, 2, Pl. XII/1, 2); împunsături succesive — Furchenstich și „bob de linte“ — Linsenkeramik (Pl. II/4, Pl. III/3, Pl. XII/4); creștături făcute cu unghia și „bob de linte“ — Linsenkeramik (Pl. III/1, Pl. V/2, 4, Pl. VI/1); alveole imprimate (Pl. VI/3, 4); ornamente cu piaptănul — Kammstrich (Pl. XI/1); brfu alveolar și linii incizate (Pl. XI/3, Pl. X/2); creste (Pl. XVII/3); proeminențe succesive și linii incizate (Pl. XIII/1).

IV. Fragmente ceramice încadrate în faza a treia a culturii Coțofeni au o culoare, neagră, brun-cărămizie, cărămizie, brun-gălbuie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, arderea este bună. Ca motive ornamentale întâlnim: linii de benzi incizate în rețea (Pl. VI/2, Pl. XVI/4, Pl. XVIII/2, Pl. XX/2); impresiuni mici ovale (Pl. IX/2); triunghiuri incizate (Pl. X/1); linii incizate și cerulețe imprimate (Pl. XVII/4); împunsături succesive (Pl. XVIII/3); creștături alungite (Pl. XVIII/4, Pl. XXII/2); impresiuni cu șnurul (Pl. XIX/1); fragmente ceramice neornamentate (Pl. XX/1, Pl. XXI/1); fragmente ceramice cu o toartă (Pl. XXII/1).

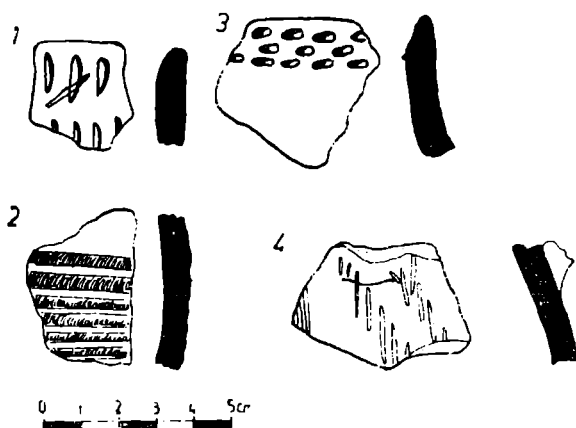
V. Fragment ceramic aparținând culturii Kostolac de culoare neagră cu pastă fină cu nisip este ornamentat cu caneluri înguste orizontale (Pl. III/2).

B. În secțiunea S₁ avînd dimensiunile de 3 × 1 × 0,5 m (care a fost amplasată în mijlocul sălii de la intrarea I orientată N—S între cele două galerii) stratigrafia este următoarea: între 0—0,10 m pămînt afinat brun-cenușiu; 0,10—0,20 m un nivel de arsură de culoare brun-negricioasă cu multă cenușă (probabil hallstattian sau dacic); 0,20—0,25 m se află o lentilă galbenă de lut; 0,25—0,30 m este un alt nivel de arsură de culoare brun-negricioasă (Coțofeni II—III); 0,30—0,45 m se află o lentilă de pămînt pigmentată cu cenușă (nivel de călcare Coțofeni I); după care ur-

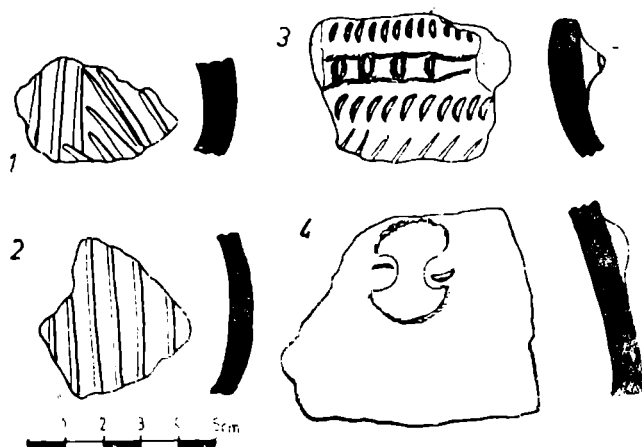
Pl. II — P. Galaț — ceramică din faza C II.

Taf. II — Galaț Höhle — Keramik-scherben aus C II Phase.

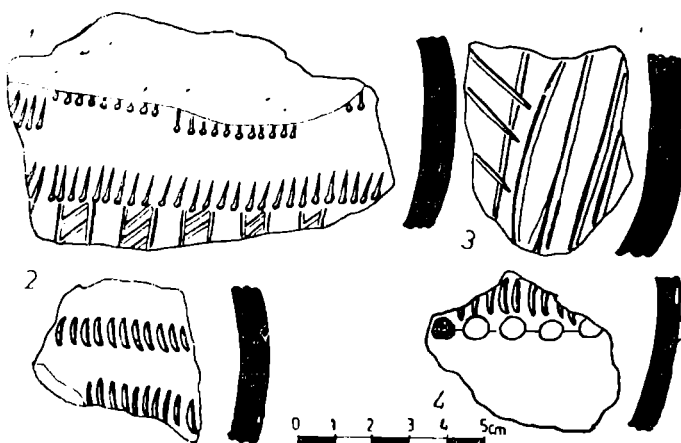

Pl. III — P. Galaț — 1, 3 ceramică din faza C II. 2 ceramică Kostolac. P. 2144/65 ceramică din faza C I.

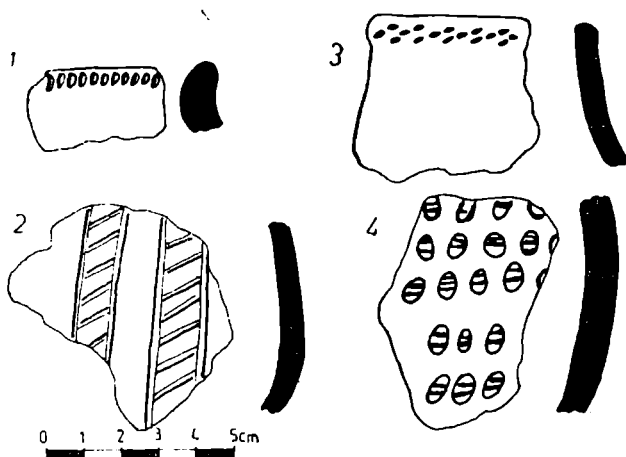
Taf. III — Galaț Höhle — 1, 3 Keramik-scherben aus C II Phase. 2. Keramik-scherben aus Kostolac Kultur. Höhle 2144/65 Keramik-scherben aus C I Phase.

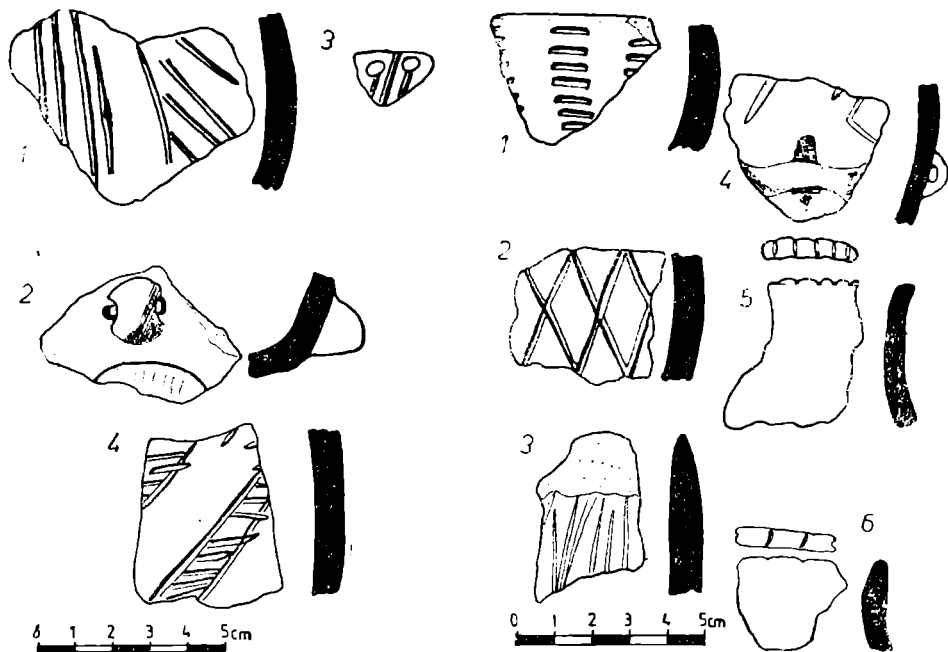
Pl. IV — P. Galaț — ceramică din faza C I.
Taf. IV — Galaț Höhle — Keramikscherben aus C I Phase.

Pl. V — P. Galaț — ceramică din faza C II.
Taf. V — Galaț Höhle — Keramikscherben aus C II Phase.

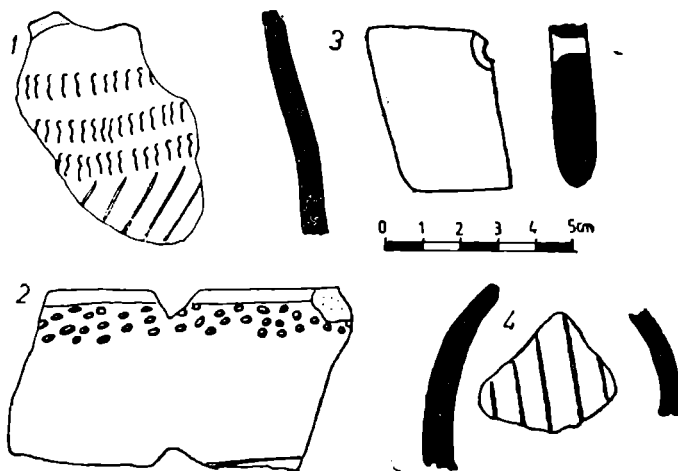

Pl. VI — P. Galaț — 1, 3, 4 — ceramică din faza C II. 2 — ceramică din faza C III.
Taf. VI — Galaț Höhle — 1, 3, 4 — Keramikscherben aus C II Phase. 2 — Keramikscherben aus C III Phase.

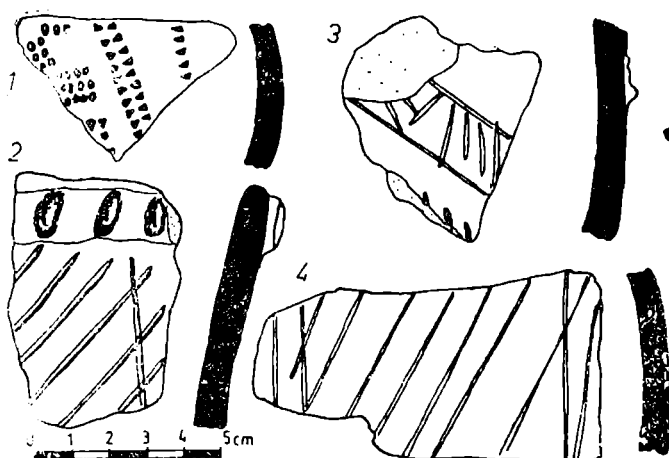

Pl. VII — P. Galaț — 1, 4 — ceramică din faza C II. 3 — ceramică din faza C I. 2 — ceramică din faza Tiszapolgar.
Taf. VII — Galaț Höhle — 1, 4 — Keramikscherben aus C II Phase. 3 — Keramikscherben aus C I Phase. 2 — Keramikscherben aus Tiszapolgar Kultur.

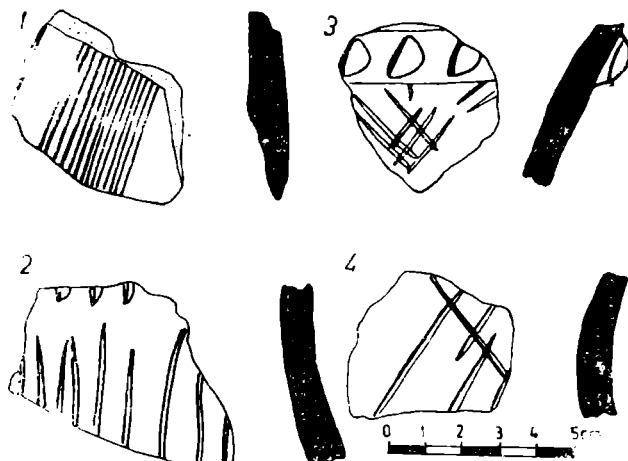
Pl. VIII — P. Galaț — 1-4 — ceramică din faza C II. P. Oilor — 5-6 — ceramică din faza C I.
Taf. VIII — Galaț Höhle — 1-4 — Keramikscherben aus C II Phase. Oilor Höhle — 5-6 — Keramikscherben aus C I Phase.

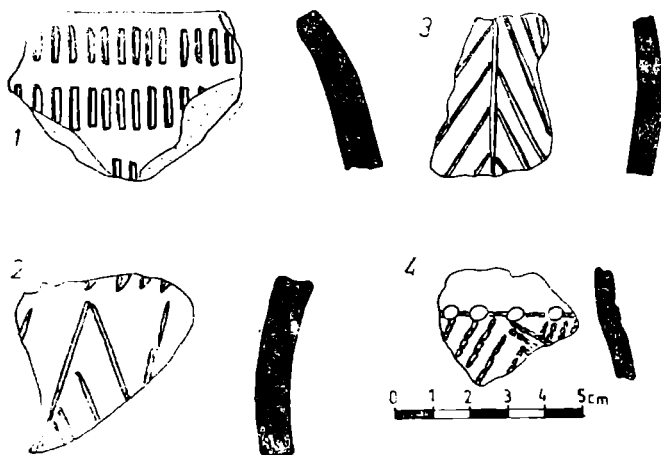
Pl. IX — P. Galaț — 1 — Ceramică , faza C II. 2 — ceramică din faza C III. P. Oilor — 4 — ceramică din faza C I. 3 — fragment de rocă albă.
Taf. IX — Galaț Höhle — 1 — Keramik-scherben aus C II Phase. 2 — Keramik-scherben aus C III Phase. Oilor Höhle — 4 — Keramikscherben aus C I Phase. 3 — weisses Kalkstein.

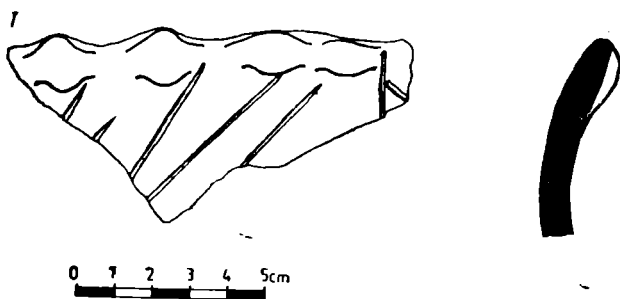
Pl. X — P. Galaț — 1, 2 — ceramică din faze C III. 3, 4 — ceramică din faza C II.
Taf. X — Galaț Höhle — 1, 2 — Keramik-scherben aus C III Phase. 3, 4 — Keramik-scherben aus C II Phase.

Pl. XI — P. Galaț — 1-4 — ceramică
din faza C II.
Taf. XI — Galaț Höhle — 1-4 — Kera-
mikscherben aus C II Phase.

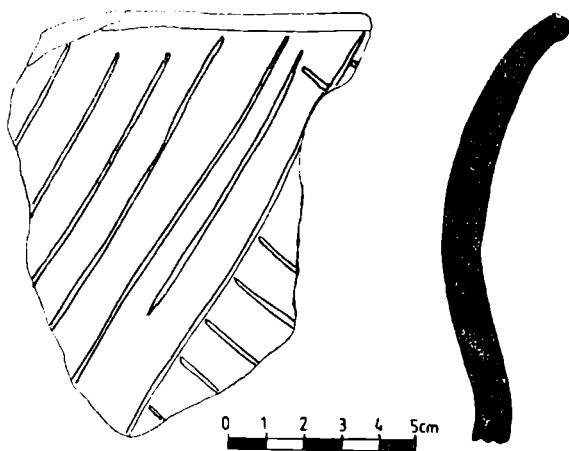

Pl. XII — P. Galaț — 1-4 — ceramică
din faza C II.
Taf. XII — Galaț Höhle — 1-4 — Kera-
mikscherben aus C II Phase.

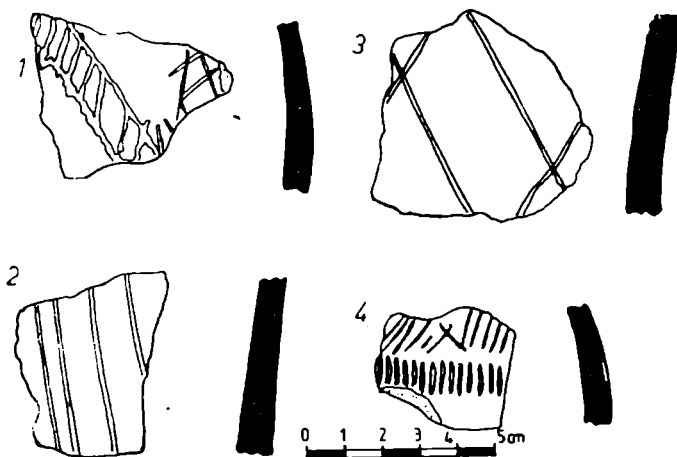
Pl. XIII — P. Galaț — ceramică din faza C II.

Taf. XIII — Galaț Höhle — Keramik-scherben aus C II Phase.

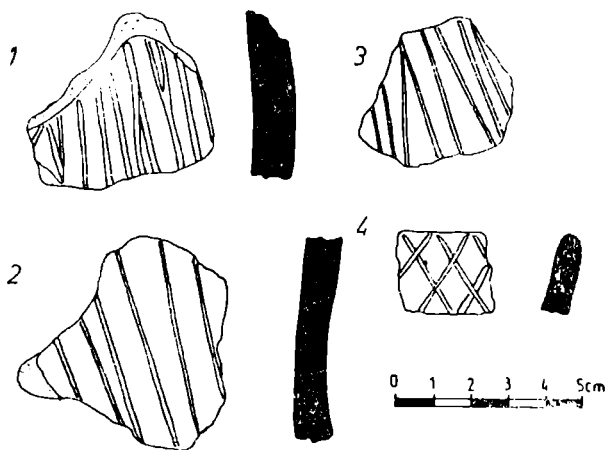

Pl. XIV — P. Galaț — ceramică din faza C II.

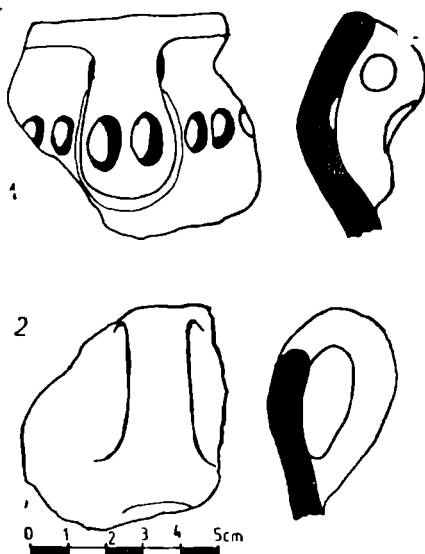
Taf. XIV — Galaț Höhle — Keramik-scherben aus C II Phase.

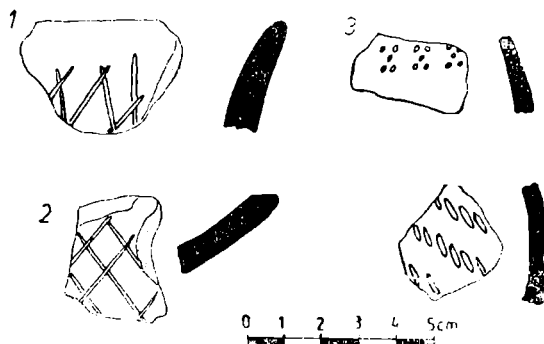
Pl. XV — P. Galaț — 1-4 — ceramică
din faza C II.
Taf. XV — Galaț Höhle — 1-4 — Kera-
mikscherben aus C II Phase.

Pl. XVI — P. Galaț — 1-3 — ceramică
din faza C II. 4 — ceramică din faza C III.
Taf. XVI — Galaț Höhle — 1-3 — Kera-
mikscherben aus C II Phase. 4 — Kera-
mikscherben aus C III Phase.

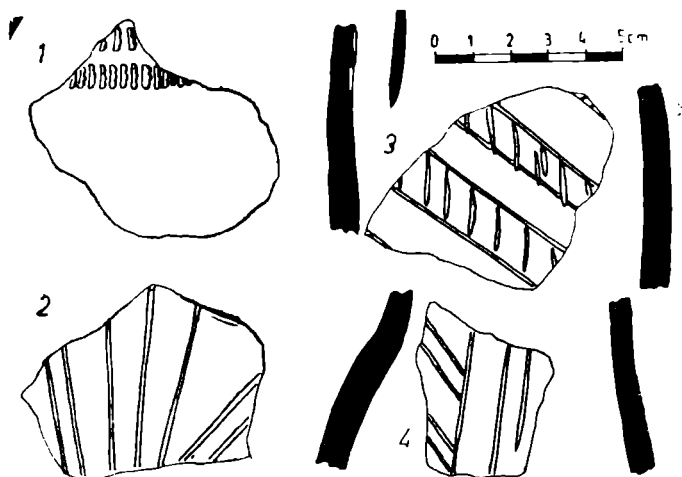

Pl. XVII — P. Galaț — 1–3 — ceramică din faza C II. 4 — ceramică din faza C III.
Taf. XVII — Galaț Höhle — 1–3 — Keramikscherben aus C II Phase. 4 — Keramikscherben aus C III Phase.

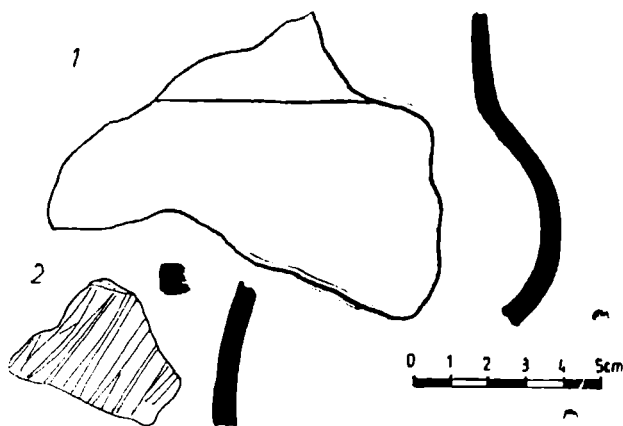

Pl. XVIII — P. Galaț — 1 — ceramică din faza C II. 2–4 — ceramică din faza C III.

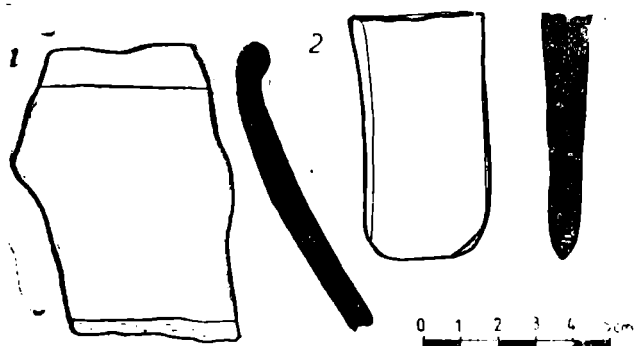
Taf. XVIII — Galaț Höhle — 1 — Keramikscherben aus C II Phase.

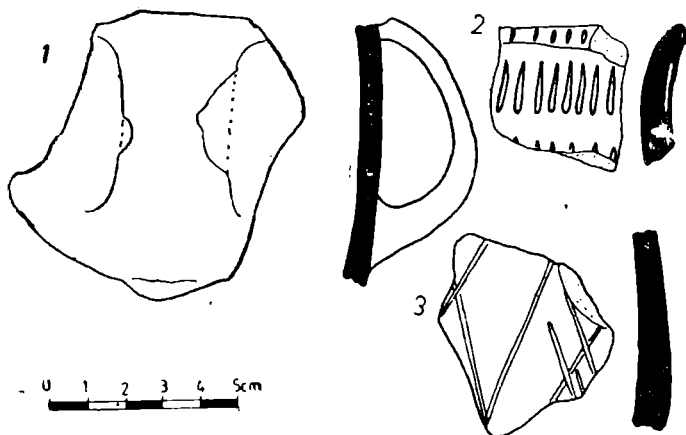
Pl. XIX — P. Galaț — 1 — ceramică din faza C III. 2-4 — ceramică din faza C II.
Taf. XIX — Galaț Höhle — 1 — Keramikscherben aus C III Phase. 2-4 — Keramikscherben aus C II Phase.

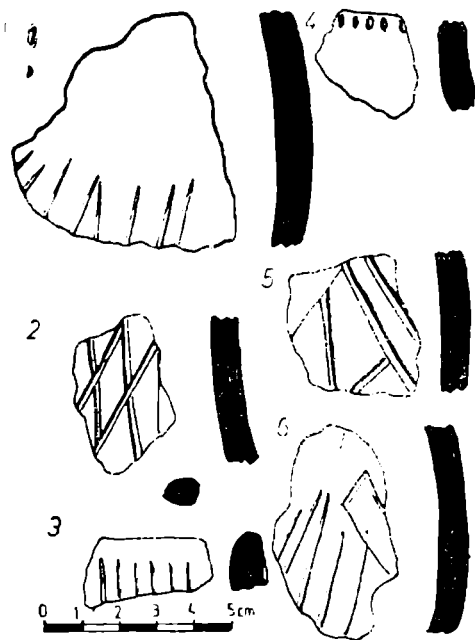
Pl. XX — P. Galaț — ceramică din faza C III.
Taf. XX — Galaț Höhle — Keramikscherben aus C III Phase.

Pl. XXI — P. Galaț — 1 — ceramică din faza C III. 2 — fragment topor piatră.
Taf. XXI — Galaț Höhle — 1 — Keramikscherben aus C III Phase. 2 — Steinhacken.

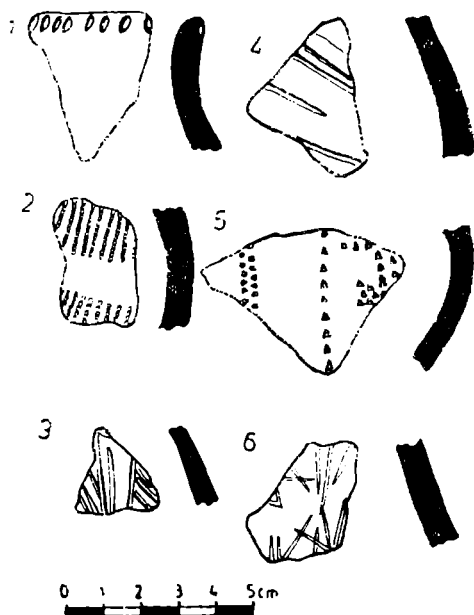

Pl. XXII — P. Galaț — 1, 2 — ceramică din faza C III. 3 — ceramică din faza C II.
Taf. XXII — Galaț Höhle — 1, 2 — Keramikscherben aus C III Phase. 3 — Keramikscherben aus C II Phase.

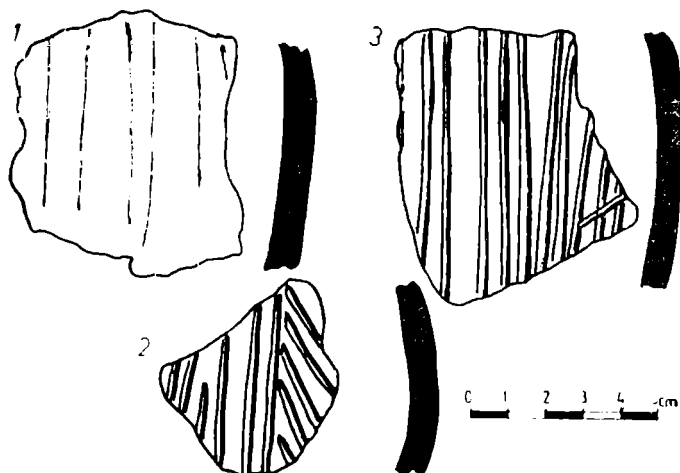
Pl. XXIII — P. Galaț — 1, 3 — 6 — ceramică din faza C I. 2 — ceramică din faza C II.

Taf. XXIII — Galaț Höhle — 1, 3—6 — Keramikscherben aus C I Phase. 2 — Keramikscherben aus C II Phase.

Pl. XXIV — P. Galaț — 1—4, 6 — ceramică din faza C I. 5 — ceramică din faza C II.

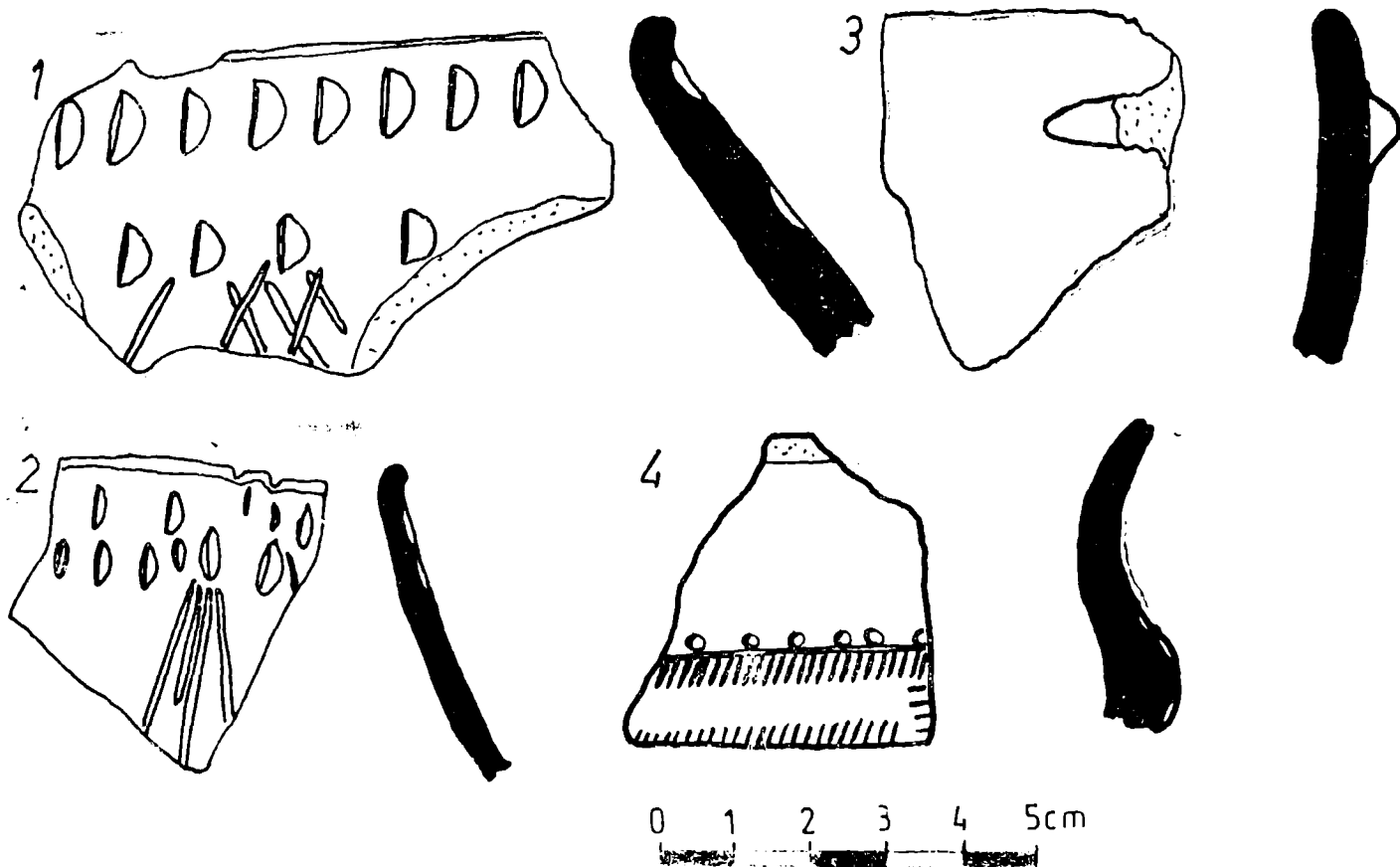
Taf. XXIV — Galaț Höhle — 1—4, 6 — Keramikscherben aus C I Phase. 5 — Keramikscherben aus C II Phase.

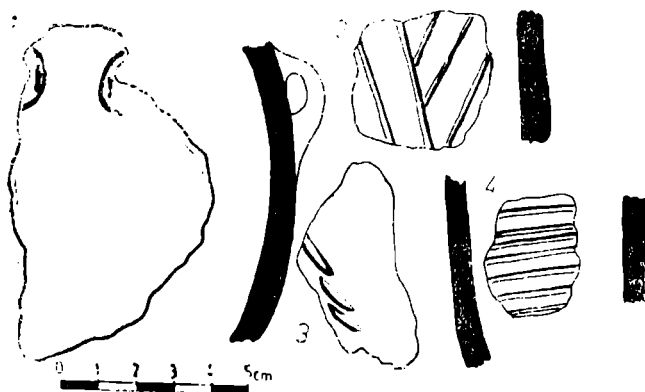
Pl. XXV — P. 2160/1 — ceramică din faza C I.
 Taf. XXV — Höhle 2160/1 — Keramikscherben aus C I Phase.

Pl. XXVI — P. Oilor — ceramică din faza C II.
 Taf. XXVI — Oilor Höhle — Keramikscherben aus C II Phase.

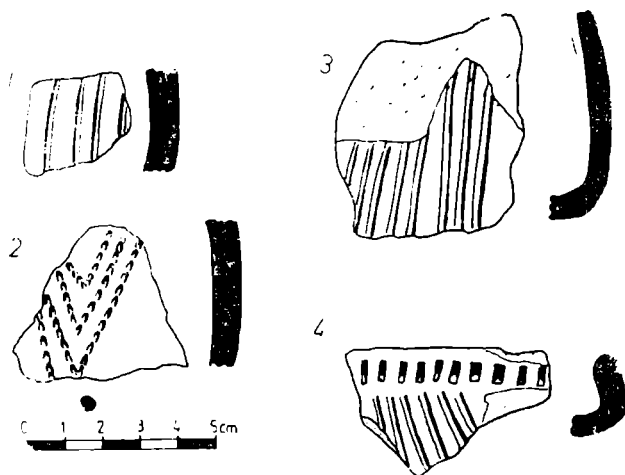

Pl. XXVII — P. Oilor — 1 — ceramică cu torși pastilate, 2 — ceramică din faza C I.
 Taf. XXVII — Oilor Höhle — 1 — Huniady Halom — Băile Herculane II — Cheile Turzii Horizont.
 2 — Keramikscherben aus C I Phase.

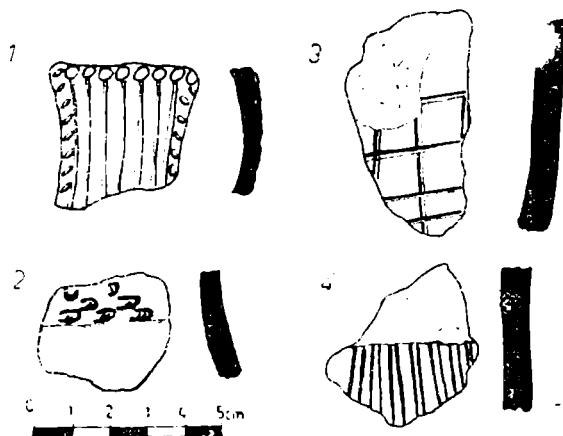
Pl. XXVIII — P. Oilor — ceramică din faza C III.

Taf. XXVIII — Oilor Höhle — Keramikscherben
aus C III Phase.

Pl. XXIX — P. 2144/65 — 1, 3 — ceramică din faza C I.
2, 4 — ceramică din faza C II.

Taf. XXIX — 2144/65 Höhle — 1, 3 — Keramikscherben aus
C I Phase. — 2, 4 Keramikscherben aus C II Phase.

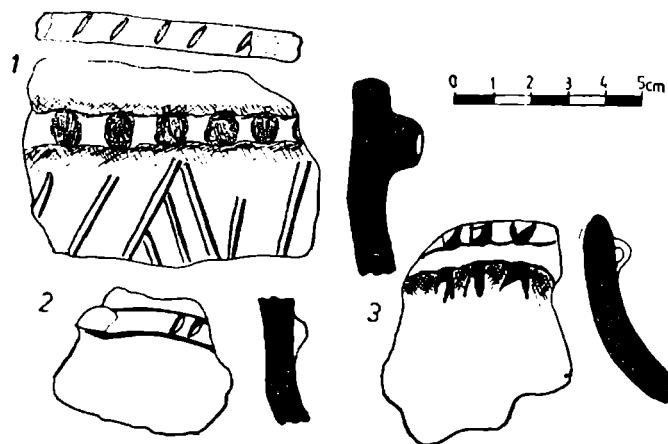
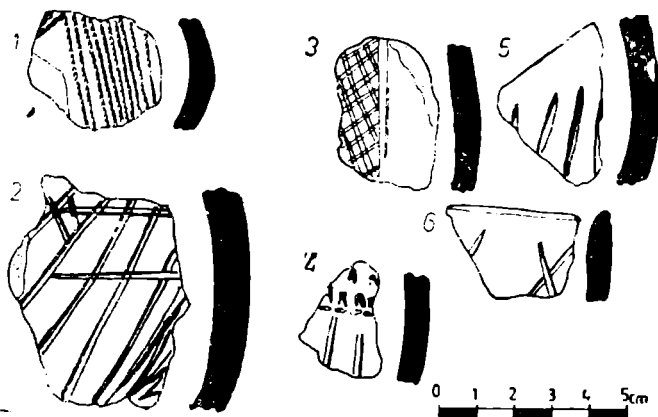

Pl. XXX — P. Oilor — 1-4 —
ceramică din faza C III

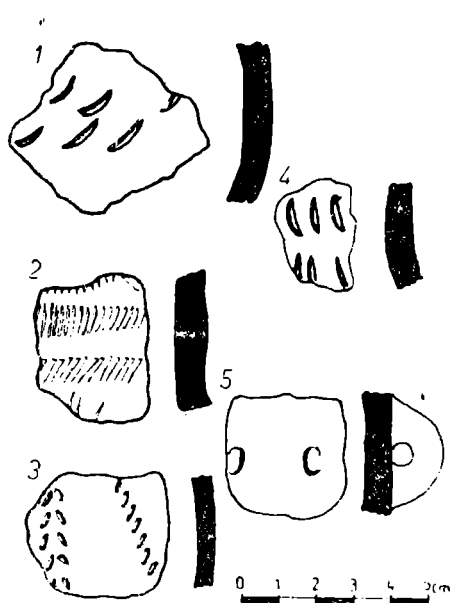
Taf. XXX — Oilor Höhle — 1-4
— Keramikscherben aus C III
Phase.

Pl. XXXI — P. Oilor —
1, 3 — ceramică din faza
C III. 2, 4-6 — ceramică
din faza C II.

Taf. XXXI — Oilor Höhle
— 1, 3 — Keramikscherben
aus C III Phase. 2,
4-6 — Keramikscherben
aus C II Phase.

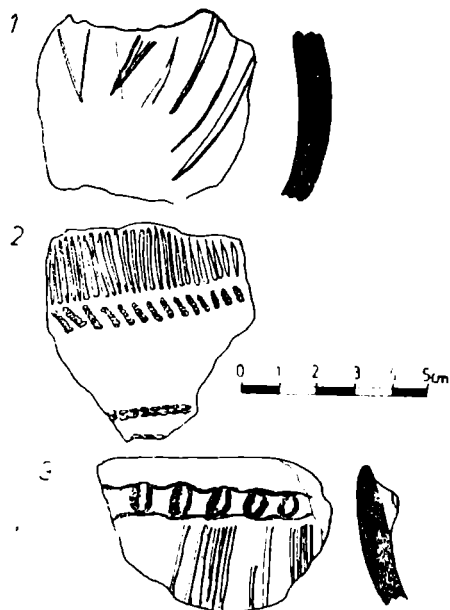

Pl. XXXII — P. Oilor
— ceramică din faza C II.
Taf. XXXII — Oilor Höhle
— Keramikscherben aus
C II Phase.

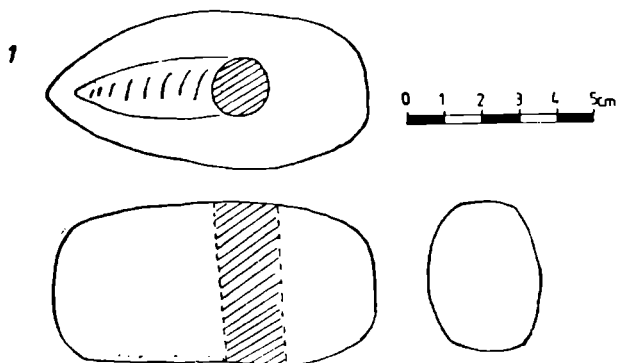
Pl. XXXIII — P. 2160/1 — 1-5 — ceramică din faza C II.

Taf. XXXIII — Höhle 2160/1 — 1-5 —
Keramikscherben aus C II Phase.

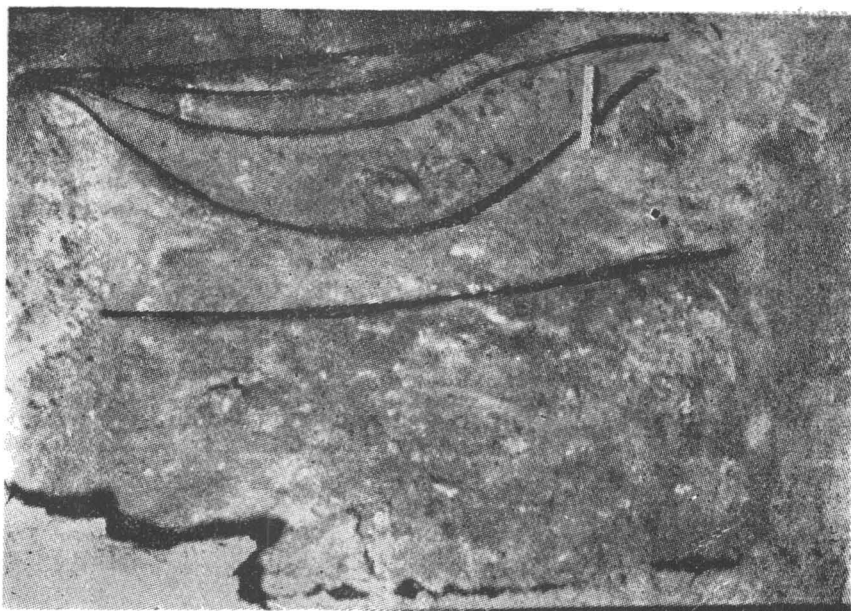
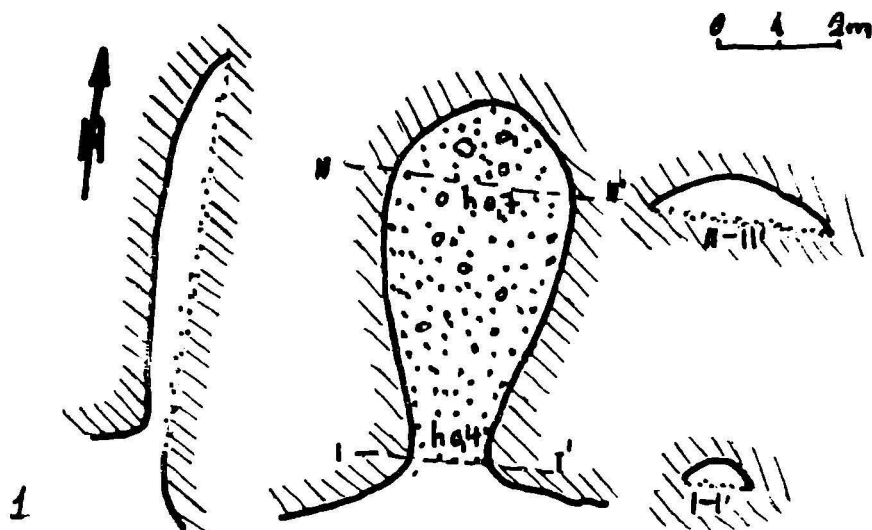

Pl. XXXIV — P. Oilor — 1-3 — ceramică din faza C III.

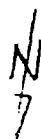
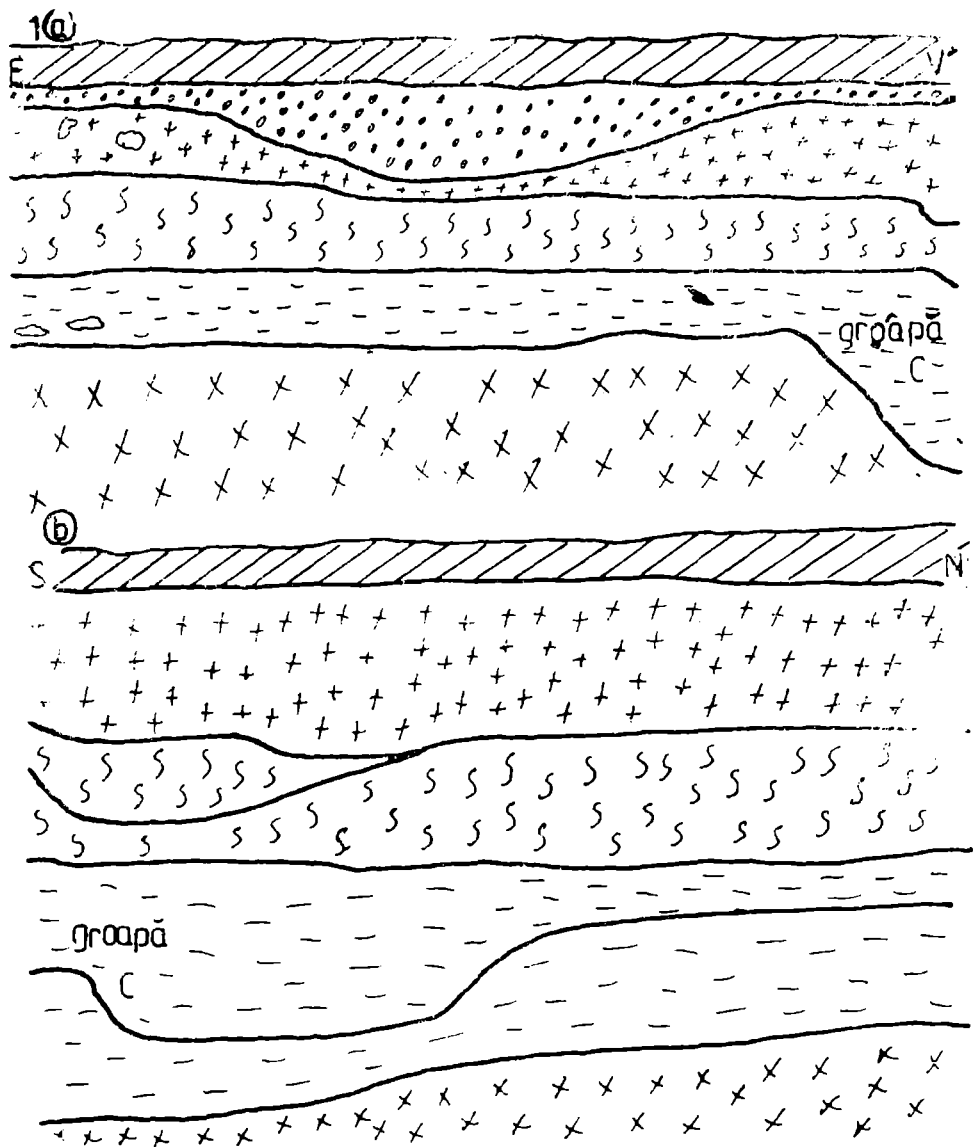
Taf. XXXIV — Oilor Höhle — 1-3 —
Keramikscherben aus C III.

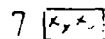
Pl. XXXV — P. Urișilor — topor de piatră.
Taf. XXXV — Urișilor Höhle — Steinhacken.

Pl. XXXVI — P. 2160/1—2 — profil. — P. Urieșilor — 1 — plan topografic.
 Taf. XXXVI — Höhle 2160/1—2 — Abriss. — Urieșilor Höhle — 1 —
 topografische Aufnahme.

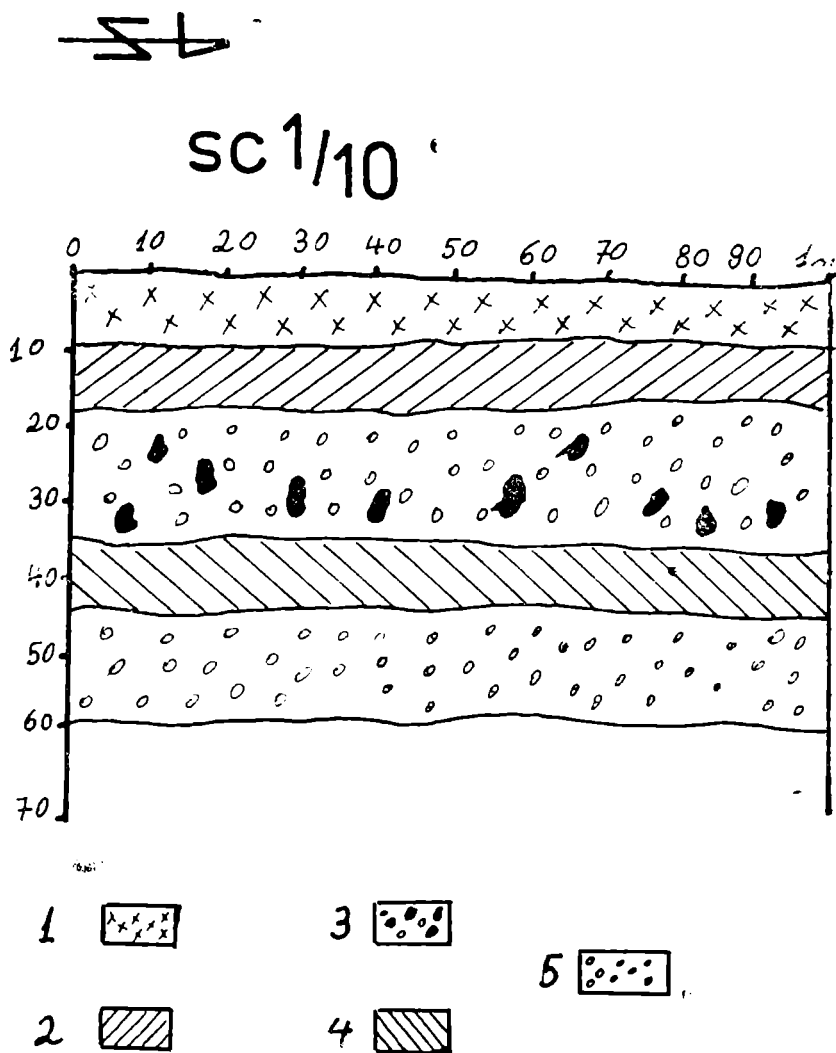

sc. 1/20

Pl. XXXVII – P. 2160/1 – profile stratigrafice (1a – profilul peretelui de sud; 1b – profilul peretelui de vest), 1 – strat actual; 2 – nivel cenușiu (feudal); 3 – nivel brun negricios (feudal); 4 – lentilă intermediară gălbuie cu vinșoare negre; 5 – strat Coțofeni; 6 – material clastic; 7 – strat afinat ante-Coțofeni.

Taf. XXXVII – Höhle 2160/1 – stratigraphischer Abriss (1a – Abriss des südlichen Wand – 1b – Abriss des westlichen Wand) 1 – aktuelles Schicht; 2–3 – mittelalterliche Niveaus; 4 – intermediarische Linse; 5 – Coțofeni Schicht; 6–7 – sterile Schicht ante-Coțofeni.

Pl. XXXVIII — P. Oilor — profil stratigrafic; 1 — strat actual; 2 — nivel II Coțofeni; 3 — nivel cu material clastic și fragmente ceramice Coțofeni; 4 — nivel I Coțofeni; 5 — strat steril.

Taf. XXXVIII — Oilor Höhle — stratigraphischer Abriss; 1 — aktuelles Schicht; 2 — Niveau II Coțofeni; 3 — Niveau mit Stein und Coțofeni Keramikscherben; 4 — Niveau I Coțofeni; 5 — Sterile Schicht.

mează sterilul (lut galben amestecat cu material elastic mărunț). Secțiunea a fost împărțită în trei carouri (1×1 m).

I. Fragmentele ceramice din caroul 1 (MC nr. inv. 11718) de la adâncimea de 0,25—0,30 m au fost încadrate în faza a II-a a culturii Coțofeni având culoarea neagră sau brun deschisă, pasta este fină cu nisip iar ca ornamente întâlnim benzi de linii incizate și triunghiuri incizate (Pl. VII/4, Pl. XXIV/5).

II. Fragmentele ceramice din caroul 2 (MC nr. inv. 11717, 11708) au fost încadrate în faza a II-a a culturii Coțofeni (cele de la adâncimea cuprinsă între 0,25—0,30 m). Ceramica are o culoare brun închisă cenușiu-negricioasă, pasta este fină cu nisip și pietricele, netezită. Ca ornamente întâlnim: creștături dreptunghiulare (Pl. VIII/1); romburi incizate (Pl. VIII/2); linii imprimate și o tortiță perforată (Pl. VIII/4) și linii incizate (Pl. VIII/3). Ceramica de la adâncimea de 0,30—0,45 m a fost încadrată în faza I a culturii Coțofeni. Ea are o culoare brun închisă sau neagră cenușie, pasta este fină cu nisip fiind ornamentată cu creștături alveolare (Pl. XXIV/1) sau cu șiruri de împunsături succesive (Pl. XXIV/2).

III. Fragmentele ceramice găsite în caroul 3 (MC nr. inv. 11715) de la adâncimea de 0,30—0,40 m au fost încadrate în faza I a culturii Coțofeni. Ele au o culoare brun deschisă, pasta este fină cu nisip, arderea este bună fiind ornamentate cu linii incizate (Pl. XXIV/3, 4, 6).

C. Caseta I. ($2 \times 1 \times 0,5$ m) a fost amplasată lângă peretele de Nord (stîng) de la intrarea I și la 2,90 m față de galeria de legătură cu intrarea II fiind orientată E—V.

Stratigrafia ei este aceeași ca și la secțiunea 1. Fragmentele ceramice (MC nr. inv. 11711) de la adâncimea de 0,30—0,40 m aparțin fazei a II-a a culturii Coțofeni. Ele au o culoare cărămidie, pasta este semifină cu pietricele avînd urme de ardere secundară și este ornamentat cu linii incizate (pl. XXIII/2). Celelalte fragmente ceramice au fost încadrate în faza I a culturii Coțofeni. Ele au o culoare brun-cărămidie, cărămidie sau neagră-cenușie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele. Ca motive ornamentale întâlnim: linii incizate (Pl. XXIII/1, 3, 5, 6) și creștături (Pl. XXIII/4).

II Valea Deavoia

1. *Peștera Mare din Dealul Socia* — 2160/1 (sat Feneș, com. Arme-niș, jud. Caraș-Severin).

Peștera este situată pe versantul stîng al V. Deavoia la cca. 4 km în amonte de confluența râului Deavoia cu Rîul Alb, are o altitudine relativă de firul apei de aproximativ 50 m și este relativ ușor accesibilă. Este o peșteră de fisură cu o singură intrare de mari dimensiuni cu înălțimea de 25 m și lățimea de 20 m, avînd gura orientată spre N. Sala de la intrare este luminată integral, peștera fiind caldă, fosilă, uscată, fără curenți de aer. Ea aparține unui complex de peșteri cu surse de apă lesnicioase în apropiere, stratul de depuneri este gros dar din păcate și aici stratigrafia este deranjată de mai multe gropi mari ale „căutătorilor de comori“. S-a efectuat un sondaj S_1 ($2,40 \times 2,20 \times 1,80$ m) care a con-

tinuat o groapă anterioară în care s-au găsit fragmente ceramice de epocă feudală și a culturii Coțofeni.

A. **Fragmente ceramice** de la suprafață (MC nr. inv. 12201) încadrate în faza I a culturii Coțofeni, de culoare brun-cărămizie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, cu urme de ardere secundară. Ca motive ornamentale întâlnim: linii incizate verticale și oblice (Pl. XXV/1—3).

B. Fragmentele ceramice din S₁ de la adâncimea cuprinsă între 0—0,20 m (MC nr. inv. 12292) au fost încadrate în faza a II-a a culturii Coțofeni. Au o culoare brun-cărămizie sau neagră-cenușie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, arderea este bună. Ca motive ornamentale întâlnim: creștături (Pl. XXXIII/1, 2, 4); impresiuni ovale (Pl. XXXIII/3) și un fragment de toartă (Pl. XXXIII/5).

III Valea Pogănișului

1. *P. Urișilor* — 2261/1 (sat Bărbosu, com. Ramna, jud. Caraș-Severin).

Peștera a fost cercetată pentru prima dată în 1963⁴, este situată la 500 m de localitatea Bărbosu în partea de Sud a dealului Coasta Pietrii și în versantul drept al ogașului Butorii, la 170 m altitudine absolută și 20 m altitudine relativă. Este o peșteră mică, cu o lungime totală de 6 m (Pl. XXIV/1), este orizontală, fosilă, fiind săpată în tuf calcaros și este luminată difuz pe toată suprafața. Are o intrare în formă de boltă, este înaltă de 0,4 m și largă de 1,2 m este orientată spre Sud fiind mascată de salcimi. Peștera este înaltă de 0,70 m și largă de 1—3 m, avînd un strat gros de depunere. Peștera s-a format prin infiltrarea apei în tuful calcaros fiind o peșteră uscată (prăfoasă), statică, fără curenți de aer. Într-un sondaj s-a găsit un topor de piatră eneolitic perforat care pe partea superioară între vîrf și perforație are o mică albiere (Pl. XXXV)⁵.

IV Valea Cernei — Valea Dreștenic

1. *P. 2144/65*. Peștera este situată pe versantul stîng al V. Dreștenic la confluența cu V. Cernei (la 15 km în amonte de Băile Herculane), are gura în formă triunghiulară, alungită, cu lungimea de 3 m și înălțimea de 4 m este orientată spre S—SE. Este o peșteră orizontală, fosilă, caldă, fără curenți de aer fiind luminată integral. Peștera este amplasată la peste 80 m altitudine relativă față de V. Dreștenicului. Are un strat gros de depunere, lungimea totală a ei fiind de cca. 20 m avînd condiții bune de locuire. Au fost găsite mai multe fragmente ceramice de la suprafață și din caseta III de la adâncimea de 0,20—0,40 m.

A. **Fragmente ceramice** găsite în caseta III de la adâncimea de 0,20—0,40 m (MC nr. inv. 12657) au fost încadrate în faza I a culturii Coțofeni.

⁴ cf. St. Negrea și colab. în *International Journal of Speology*, I, 3, 1965, p. 408, fig. 9.

⁵ Mulțumim și pe această cale tov. învățător D. Teodorescu din Duleu pentru amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție toporul de piatră.

Ele au o culoare brun-cărămizie, pasta este fină cu nisip, arderea este bună. Ca ornamente întâlnim: linii incizate (Pl. XXIX/1, 3). Fazei a II-a a culturii Coțofeni îi aparțin fragmentele ceramice de culoare brun-cărămizie, pasta este fină cu nisip, arderea este bună. Ca motive ornamentale întâlnim: linii incizate și șiruri de împunsături succesive (Pl. XXIX/2) și linii incizate (Pl. XXIX/4).

2. *P. Oilor* — 2144/63. Este situată pe versantul stîng al V. Dresteni-cului la confluența cu V. Cernei (la 15 km în amonte de Băile Herculane) la cca. 40 m spre Vest de P. 2144/65. Gura peșterii este orientată spre SE și are lățimea de cca. 15 m și înălțimea de cca. 20 m, avînd altitudinea relativă față de vale de aproape 100 m. Este o peșteră orizontală, fosilă, uscată, caldă fiind luminată în sala de la intrare și luminată difuz spre interior unde peștera este subfosilă și umedă. În sala de la intrare este un strat gros de depuneri și material clastic. Condițiile de locuire sînt bune în sala de la intrare unde au fost găsite fragmente ceramice atît la suprafață cît și dintr-o casetă, ce datează din eneoliticul tîrziu și din perioada de tranziție spre epoca bronzului.

A. Fragmentele ceramice găsite la suprafață (MC nr. inv. 12202) au fost încadrate în faza a III-a a culturii Coțofeni. Ele au o culoare cărămizie, brun-cărămizie, brun-gălbui și neagră-cenușie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, arderea este bună. Ca motive ornamentale întâlnim: linii incizate (Pl. XXVIII/2, 4); creștături (Pl. XXVIII/3) și o tortiță perforată (Pl. XXVIII/1).

B. Profilul stratigrafic al casei I ($1 \times 1 \times 0,7$ m) se prezintă astfel (Pl. XXXVIII): între 0—0,10 m este stratul actual, 0,10—0,17 m se află nivelul al II-lea Coțofeni, între 0,17—0,35 m este un strat de material clastic amestecat cu multe fragmente ceramice între 0,35—0,45 m este nivelul I Coțofeni de culoare cenușie iar de la 0,45 m urmează stratul steril.

I. Fragmentele ceramice găsite la adîncimea de 0,10—0,25 m (MC nr. inv. 12658) de deasupra nivelului de arsură aparțin fazei a III-a a culturii Coțofeni. Ele au o culoare brun-cărămizie și neagră, pasta este fină cu nisip, arderea este bună. Ca ornamente întâlnim: șiruri de împunsături succesive (Pl. XXXI/1) cît și benzi de linii paralele incizate (Pl. XXXI/3). Întîlnim însă și fragmente ceramice datate în faza a II-a a culturii Coțofeni, care au o culoare brun-cărămizie și neagră-cenușie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, arderea este bună. Ca ornamente întâlnim: linii incizate (Pl. XXXI/2, 5, 6); linii incizate și creștături (Pl. XXXI/2, 5, 6); linii incizate și creștături (Pl. XXXI/4); linii incizate și briu alveolar (Pl. XXXII/1); crește (Pl. XXXII/2, 3).

II. Fragmentele ceramice găsite la adîncimea de 0,25—0,45 m (MC nr. inv. 12643) au fost încadrate în faza a III-a a culturii Coțofeni. Ele au o culoare neagră-cenușie, neagră, brun-cărămizie, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele, arderea este bună. Ca motive ornamentale întâlnim: creștături cu linii verticale incizate și „bob de linte“ (Pl. XXX/1); împunsături succesive (Pl. XXX/2); linii incizate (Pl. XXX/3, Pl. XXXIV/1); linii imprimate (Pl. XXX/4); linii incizate și impresiuni cu șnururi (Pl. XXXIV/2); linii verticale incizate și briu alveolar (Pl. XXXIV/3).

Fragmentele ceramice găsite la aceeași adâncime (MC nr. inv. 12644) au fost încadrate în faza a II-a a culturii Coțofeni, avînd o culoare cenușie, pasta este fină cu nisip, arderea este bună. Ca motive ornamentale întîlnim: împunsături succesive (Pl. XXVI/2, 3); linii incizate și triunghiuri (Pl. XXVI/1); linii incizate (Pl. XXVI/4).

În faza I a culturii Coțofeni au fost încadrate fragmentele ceramice care au o culoare cenușie, brun-roșcată, pasta este fină cu nisip și grosolană cu pietricele. Ca ornamente întîlnim: linii incizate (Pl. IX/4, Pl. IIL/4, Pl. XXVII/2). Fazei I a culturii Coțofeni îi aparțin și fragmentele ceramice (MC nr. inv. 12642), care au o culoare brun închisă și cărămiție, pasta este fină cu nisip, arderea este bună, fiind ornamentate cu creștături (Pl. VIII/5, 6).

La adîncimea de 0,40 m a apărut un fragment de buză cu o toartă pastilată de culoare cărămiție (Pl. XXVII/1), pasta este grosolană cu pietricele fiind decorată cu alveole, ce se datează în eneoliticul tîrziu în cadrul orizontului cu torți pastilate (Huniady Halom — Băile Herculane II — Cheile Turzii).

În încheiere ținem să mulțumim membrilor cercului de cercetări arheologice în peșteri din Caransebeș⁶, cit și colegilor F. Medeț și Ghe. Lazarovici pentru ajutorul acordat, totodată ne-au fost de un real folos studiile lui P. Roman⁷ privitoare la această epocă. Ținem să rectificăm afirmațiile că silexurile găsite în P. Vrașka (2238/10) și P. Oilor (2143/2) ar fi epipaleolitice⁸ dar acestea s-au dovedit a fi amnare din epoca feudală, mulțumim și pe această cale tov. Fl. Mogoșanu care ne-a atras atenția asupra încadrării lor.

PETRU ROGOZEA

DIE HÖHLEN AUS DEM KREIS CARAȘ-SEVERIN ARCHÄOLOGISCHE UNTERSUCHUNGEN (III)

(Zusammenfassung)

Vorliegende Arbeit stellt die Fortsetzung dieser in, StComC III, 1979, S. 229—261, und Banatica, VI, 1981, S. 429—462, Serie über archäologische Forschungen in den Höhlen des Südbanater Karstes, dar. Es werden, noch den in der ersten und zweiten Serie angeführten Kriterien, die Ergebnisse der von Karansebescher Museum und durch die Mitglieder des Kreises für archäologische Höhlenforschungen aus Karansebesch, durchführten Forschungen verwertet. Hier legen wir die Bewohnungsspuren aus den Galaț Höhle (Girliște Tal), Urieșilor Höhle (Pogănis Tal) — 2160/ Höhle (Deavoia Tal) und zwei andere Höhlen — Drestenic Tal (Cerna Tal) vor. Die archäologische Spuren datieren vom späteren Äneolithicum und die Übergangszeitspanne zu Bronzezeit, die Keramikscherben gehören an Huniady Halom — Băile Herculane II — Cheile Turzii Horizont, Tiszapolgar, Coțofeni und Kostolac Kulturen.

⁶ Amintim participanții care ne-au ajutat în munca de teren cit și la prelucrarea materialului: O. Popescu, M. Paul Popescu, I. Antoch, S. Petrescu, M. Rogozea, M. Contrașiu, M. Adamescu, V. Irlweg, D. Barboni, I. Bunea, I. Boleanu, W. și L. Mihai, M. Benec, E. și I. Marta, H. Zimmerman.

⁷ P. Roman, *Cultura Coțofeni*, București, Edit. Academiei, 1976; idem *SCIVA* 32, 1, 1981, p. 21—42.

⁸ cf. R. Petrovsky, O. Popescu, P. Rogozea, în *Banatica*, VI, 1981, p. 432, 436, nr. 9, 16, Pl. II/2—3.